

9892

ԿԱՐԷՆ ՄԻԳԱՅԵԼԵԱՆ

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՀԵՌԱԽՕՍ

(ՊԱՅԿԵՐ ՄԷԿ ԳՈՐԾ)

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

Տպագր. Ե. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ԲԱՐԻՉ

1926

891.99

Մ-78

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարություն

19 NOV 2017

10. 11. 26

Քաղաք.

891-99

Մ-78

1001
966

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՀԵՌԱԽՈՍ

(ՊԱՏԿԵՐ ՄԷԿ ԳՈՐԾ)

Ժամանակակից Հայաստանի կեանքից

1. ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԳԻ ՆԱԽԱԳԱՀՐ
2. ՔԵՌԻ ՍԱՔՈ
3. ՔԱՆՈՐ ԽԷՉՈ

Գիւղական խորհրդի շէնքը: Գրասեղան, ամուռ, նստարան: Պատից
կախուած է հեռախօսը: Բեմը կամաց-կամաց լուսաւորում է եւ մոռոնեան
մէջ երեւացող ուրուականները կենդանանում են:

ՆԱԽԱԳԱՀ.— Հմի հասկցա՞ր:

ԽԷՉՈ.— Որ դըրուստն ասեմ՝ չէ՛:

ՆԱԽ.— Որ կայ՝ տանձի նման մի շուշա է: Վերցնում
ես ու կախ անում առաստաղից ու միջան մէջ, ինքն իրան
լուս է տալիս:

ԽԷՉՈ.— Գլուխս զատ չի մտնում:

9892

ՆԱԽ.— Վա՛հ, ոնց որ ճրագ, լուս է տալիս էլի :

ԽԷՁՈ.— Առանց նափթի:

ՆԱԽ.— Հա՛ հա՛:

ԽԷՁՈ.— Էդ կլի առանց գոռնի՝ հարսանիք: Ասենք
Թէ հարսանիք ես գնացել ու սիրտդ ուզումս
մի լաւ պայանի լսել: Որ էդ զահրումար գոռնան
չըլի — ձէնը ո՞րտեղից կգայ: Նափթն էլ որ կայ՝ ճրագի
գոռնան ա:

ՆԱԽ.— Մինչեւ հիմի ճրագի գոռնան, ոնց որ դու ես
ասում, եղել է նափթը, հիմի կլինի ջուրը:

ԽԷՁՈ.— Էդ խօ կհանգցնի:

ՆԱԽ.— Զի՛ հանգցնի: Այ՛, մի քանի ամսից յետոյ կը
տեսնես: Իս մեր շրջանի բոլոր գեղերը պիտի լուսաւոր-
ւին առանց մի մատաչափ նափթի: Հերիք է ինչքան
ապրեցինք իսաւարի մէջ, այսուհետ կապրինք լուսի մէջ:

ԽԷՁՈ.— Զէ, ախպէր, հիմակուայ ջահէլներդ ի՛նչ
սատանայութիւն ասես՝ գիտէք:

ՆԱԽ.— Սիրելիս, դա սատանայութիւն չի, դրա ա-
նունն է շինարարութիւն: Բա իսկի չե՞ս տեսնում չորս
կողմը ինչեր է կատարվում: Աւել չեմ ասում, սի տասը
տարի՝ ու էն ժամանակ կտեսնես մեր Հայաստանը:

ԽԷՁՈ.— Համա մի խնդիրը ունեմ՝ Էդ ճրագը վառելիս
ինձ կանչես՝ տեսնեմ, ախր առանց նափթի ո՞նց էք վա-
ռում:

ՆԱԽ.— Աչքի՛ս վրա: (Խէչօն դնում է, ներս է մըտ-
նում մի ուրիշ գիւղացի):

ՍԱՔՈ.— Բարի աշողում, հնգեր:

ՆԱԽ.— Բա՛րով, քեռի Սաքօ:

ՍԱՔՈ.— Հնգե՛ր նախակախ, մի խնդիր ունեմ:

ՆԱԽ.— Ասա՛ լսում եմ:

ՍԱՔՈ.— Էն ջաղացի տակին մը քարքարոտ հող կայ,
որ ընենց խողան ընկած ա, խնդրում եմ ինձ տաս: Քա-
րերը ես դիւի կմաքրեմ, ջուր կանցկացնեմ, վար կանեմ:
Մեծ ընտանիքի տէր եմ, չեմ կառավարում: Գեղումն էլ
աւել հող, դէ՛, գիտե՛ս, չկա:

ՆԱԽ.— Տեսնեմ Թուղթը:

ՍԱՔՈ.— (Տալիս է Թուղթը ու յետ-յետ դնում դէ-
պի պատը, ուր հեռախօսն է կախած) Էդտեղ դիւի
գրել եմ:

(Հեռախօսի զանդը: Դիւղացին վեր է Թռչում դան-
դից):

ՍԱՔՈ.— Է՞ս ինչ դուծի ես պատից կախել:

ՆԱԽ.— Դուծի չի, հեռախօս է (Մօտենում է հեռա-
խօսին):

ՍԱՔՈ.— Լա՛ւ խոզ ա: (Հեռախօսի զանդը) Սիրտս
ճաքեց: Քու հորն ողորմի, Թամամ՝ սատանի զանգակ ա:

ՆԱԽ.— (Վերցնելով լծակը) — Լսում եմ:

ՍԱՔՈ.— (Նախադահին) — Դէ՛, ես էլ ասում եմ, որ
լսե՛ս:

ՆԱԽ.— (Հեռախօսի լծակին) — Զե՛մ լսում:

ՍԱՔՈ.— (Նախադահին, բարձր ձայնով) — Ասի՛ դէ՛
ես էլ ասում եմ, որ լսես:

ՆԱԽ.— (Դառնալով Սաքօյին) — Քեզ հետ չեմ:

ՍԱՔՈ.— (Զորս կողմը նայելով) — Բա ո՞ւմ հետ ես:

ՆԱԽ.— (Հեռախօսով) — Փառաքար գեղից ե՛ս:

ՍԱՔՈ.— (Նախադահին) — Խի՞, չես իմանում, որ էս-
տեղաց եմ:

ՆԱԽ.— Լա՛ւ, Լա՛ւ, վաղը կաշխատեմ բոլոր Թղթերը
ուղարկել: (Լծակը դնում է):

ՍԱՔՕ.— Բա՛ն չհասկացայ:

ՆԱԽ.— Սրան կասեն հեռախօս:

ՍԱՔՕ.— Բա ես գիտացի, Թէ ասում ես հերվան խոզ:

ՆԱԽ.— Ձէ՛, հե - ու - խօս: Այսինքն, մի գործիք, որի միջոցով կարելի է հեռու տեղերի հետ խօսիլ:

ՍԱՔՕ.— Սա էլ Թագա Փանդ ա՛:

ՆԱԽ.— Այո՛, հմի Հայաստանի բոլոր քաղաքներն ու գեղերը պիտի միացնեն իրար հետ ու ո՛վ ում հետ ու՛զում է, Թող խօսի:

ՍԱՔՕ.— Ո՛նց:

ՆԱԽ.— Այ՛, խօսք օրինակ. էս մեր հարեւան Նորա- շէն գեղում, ասենք Թէ, մի գործ ունես՝ կգաս, կկանչես ում ուզում ես ու հետը կխօսես:

ՍԱՔՕ.— Բա ձէնը էստեղից էնտեղ կգնա՞յ:

ՆԱԽ.— Կգնա՞յ:

ՍԱՔՕ.— Ախր 14 վերստ ա:

ՆԱԽ.— Կուզե՞ս փորձեմ:

ՍԱՔՕ.— Ապա մի հունարդ ցոյց տու:

ՆԱԽ.— Էնտեղ ծանօթ մարդ ունե՞ս:

ՍԱՔՕ.— Ո՛նց չէ: Իմ հորաքերը՝ անունը Ջավահիր ա:

ՆԱԽ.— Իսկ գիւղական խորհրդում ծանօթ չունե՞ս:

ՍԱՔՕ.— Հա՛, հա՛, մեր քավոր Մուկուհը: Հէնց խոր- հրդի գրագիրն ա: Ուսումնական ա:

ՆԱԽ.— Այս ըոպէիս: (*Ձանգահարում է*): — Տւէք Նո- րաշէն: (*Ձանգահարում է*):

ՍԱՔՕ.— (*Ինքն իրեն*) — Զարխի պէս պտուտ ա տալի:

ՆԱԽ.— Կանչէ՛ք խնդրեմ գրագիր Մուկուհին:

— Մուկուհ ի՞նչ դու ես: քո քաւոր Սաքօն ուզում է հետդ խօսի:

ՍԱՔՕ.— Լսե՛ց:

ՆԱԽ.— Առ խօսի: (*Սաքօյին*):

ՍԱՔՕ.— (*Երկիւղածութեամբ լծակը դնում է ալան- ջին ու մի փոքր յետոյ դէն շարտում*):

ՆԱԽ.— Ինչի՞ դէն գցեցիր:

ՍԱՔՕ.— Ականջս խուտուտ ա անում:

ՆԱԽ.— Օրիորդ խօ չե՞ս: Ա՛ռ, ալանջիդ էսպէս պինդ հուպ տու ու խօսի:

ՍԱՔՕ.— (*Լծակը դնում է ալանջին*) — Պա՛հ քու տը- դիս տղայ: Ձէն ա գալի: Կա՛ց, հլա կա՛ց: Իմ անունս ա տա- լի: Վայ ես քու ջիգարը ուտեմ: Էս մեր քավոր Մուկու- հը չի՞: Վա՛հ, էս ձէնը վորդեղից ա գալի (*Նայում է չորս կողմը*):

ՆԱԽ.— Դէ՛, խօսի է՛:

ՍԱՔՕ.— Իմ անունն ա տալի: Ասումա բարո՛վ, բարո՛վ:

ՆԱԽ.— Դէ՛, պատասխանը տու է՛:

ՍԱՔՕ.— Ախր ձէնս չի՛ հասնի:

ՆԱԽ.— Կհասնի՛, խօսի՛:

ՍԱՔՕ.— (*Գոռալով*) Աղա՛ հէ՛, է՛ Մուկուհ:

ՆԱԽ.— (*Ձեր դնում է նրա բերանին*): Կամա՛ց, կտրաքես:

ՍԱՔՕ.— Պտի ընենց ասեմ լսի, Թէ չէ՞:

ՆԱԽ.— Ես քեզ ասում եմ կլսի, հանդարտ խօսի:

ՍԱՔՕ.— (*Գլխարկը հանում է ու թափահարում*): Բարո՛վ, բարո՛վ: Հա՛, ես եմ, քա՛վոր ջան, Սաքօն. (*Նա- խաղահին*) — Ասումա, քավոր ջան, ո՛նց ես:

(*Մուկուհին*) — Ես քու հոգուն մատաղ, լաւ եմ, լա՛ւ:

(*Նախաղահին*) — Բօ՛, կովիցս ա հարցնում, ասում ա ծնե՞լ ա, Թէ չէ:

(Մուկուճին) — Ո՞նց չի, ծնել ա: Ինքն էլ էգ: փոխա-
րէնը քեզ . . այսինքն կովիդ ըլի: Հը: Քո կո՞վը: Ո՞ւց Թէ,
ոնց Թէ սատկեց: Պա՛հ քու տղիս տղա, ափսո՛ս, ափսո՛ս
կով (Երկու ձեռը խփում է ծնկներին, հեռախօսի լծակը
նորից ընկնում է գետնին):

ՆԱԽ. — (Վերցնում է լծակը): Էլի վեր գցեցի՞ր:

ՍԱՔՕ. — (Խփելով սրտին) Զիգար ա է՛, քար չի:

ՆԱԽ. — Ի՞նչ պատահեց:

ՍԱՔՕ. — Խեղճի կովը սատկել ա: Պահ. քու ծուխը
կտրվի, Մուկուճ:

ՆԱԽ. — Էլ ես ուզում խօսե՞ս:

ՍԱՔՕ. — (Անում է լծակը): Մուկուճ, էտտեղ էլի
կանգնած ե՞ս: Քու ծուխը կտրվի, ա՛յ, Մուկուճ. . .
Բա ի հարկ է որ, աշխարք ա, կպատահի. . . Իմ վոչխա՞-
րը: Մորթեցի: Հլա մորթուցն էլ մի լաւ փափախ կարեցի:
Խի՞, հլա չես տեսե՞լ:

(Նախազահին) Հնգեր նախագահ, չի ըլի մի ընենց
հնար ցոյց տաս, որ նա փափախս տեսնի՞:

ՆԱԽ. — Զէ, դեռ եւս դըրա գիւտը չի հասել Հայաս-
տան:

ՍԱՔՕ. — (Մտադրադ) — Բալքի ըլում ա: (Լծակը բըռ-
նում է մի ձեռին, իսկ միւս ձեռին՝ փափախը, ու մօ-
տեցնում իրար): Կա՛ց, կաց:

ՆԱԽ. — Ի՞նչ ես անում:

ՍԱՔՕ. — Ասում եմ ըսենց պահեմ, բալքի երեւա:

ՆԱԽ. — Ի՞նչը:

ՍԱՔՕ. — Փափախս:

ՆԱԽ. — (Ծիծաղելով) — Զէ՛, քեռի Սաքօ, անհնար ա:
Որ լինէր, կասէի: Դրա գիւտը դեռ չեն արել:

ՍԱՔՕ. — Դէ էդ հունարները, որ անում են, խի՞ չեն
դիփ մի անգամից անում:

ՆԱԽ. — Էլ չե՞ս ուզում խօսի:

ՍԱՔՕ. — Հոգուտ մատաղ, կաց մի խօսք էլ ասեմ:

ՆԱԽ. — Առ: Շուտ:

ՍԱՔՕ. — Ահա Մուկուճ, ըտեղ տեղումը կանգնած
ե՞ս: Էքուց կիրակի ա, սրի մեր տուն, քուակինդ լաւ փը-
լաւ կտայ: Դէ գիտես էլի՛, արաղն էլ կլի, առանց էն չի,
հայի տուն ա: Զես կարա՞: Էդ խի՞, հա՛րամաղա:
Ի՞նչ ցորեն հաւաքելու վախտ ա: Հա՛, էդ ցոկ բան ա:
Էդ, գիդա՞ս, հոգու վարձք ա: Հոգու համար փրկու-
թիւն ա: Ես ել կտամ, խի՞ չեմ տայ: Ղորթ ա, քիչ ու-
նեմ, ինձ հերիք չի, համա էրկու փուլ ցորեն էլ ես
կտամ: Հա՛, դէ Վնաս բարին: Գործիդ յաջողութիւն,
Մուկուճ ցան:

ՆԱԽ. — Վերջացրի՞ր:

ՍԱՔՕ. — (Լծակը տալիս է նախազահին) Ողորմի քո
հօրը, էս ինչ լաւ բան ա եղել:

ՆԱԽ. — Հմի հաւատացի՞ր, որ քո ձէնը 14 վերստ
կգնա՞յ:

ՍԱՔՕ. — Հա՛, հա: Հեթանոս էլ ըլէի՛ կհաւատայի:
Գիդաւս ի՞նչ ա ասում: Ասումա, էս մեր Հայաստանի
անտէր-անտիրական էրեխոց համար ցորեն ա հա՛վա-
քում իրանց գեղումը: Լաւ ա անում: Բա մարդի խըղճ-
մտանքը վո՞նց տանի, ընենց բորփա-բորփա էրեխոց
փողոցը Թափի: Հէնց գիտա՛ ըոնն ա: Էն օրը բազար
էի գնացել՝ երեւան: Էշիս վրից մի կտոր պանիր ընենց
Թուրքին, վոնց որ մի ղուշ... քու արեւն եմ ասում, ա-

րունը տվեց գլուխս, զօրաս քաշեցի... համա չտվի: Երեխա ա, ո՞նց խփեմ, բա նրա մէջը մեռնի, սիրտը չի՞ ուզի: (Լըջօրէն) Էդ հողը, որ ասում եմ, ինձ տաս, վարձի փոխարէն տարին հինգ փութ ցորեն կտամ Էդ անտէր Էրէխոց համար:

ՆԱԽ.— Կեցցէ՛ս, քեռի Սաքօ, հողը տուի:

(Հեռախօսը զանգում է)

ՍԱՔՕ.— Կա՛ց, հնգեր նախագահ, մի բան էկաւ միտըս: Հեռու, հեռու քաղաքներում ու երկիրներում ընան հայեր ունենք, որ լաւ լաւ ապրում են: Մեր քաջած չարչարանքների մի մազաչափը չեն տեսել: Ձի ըի՞, որ էս... անունը ինչ ա՞:

ՆԱԽ.— Հեռախօս:

ՍԱՔՕ.— Հա՛, հեռախօսով ասես, որ նրանք էլ մեր Հայաստանին մի քիչ մտիկ անին:

ՆԱԽ.— Ի՞նչ քաղաքներում:

ՍԱՔՕ.— Ա՛յ, օրինակ Մոսկով (կամ տալ այն քաղաքի անունը, ուր խաղացում է այս պատկերը):

ՆԱԽ.— Մոսկով:

ՍԱՔՕ.— Հա՛: Խի՞, ձէնը մեր գեղիցը մինչեւ Մոսկով չի՞ հասնի:

ՆԱԽ.— Մոս . . . կով . . .

(Բեմը նորից կամաց-կամաց մթնում է եւ գործող անձինք, իրեն ուրուականներ կորչում են մթութեան մէջ:

Վ.Ա.ՐԱՅՈՅՐ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0336473

44190

— ԳԻՆ 1 Քրանք —

Imp. O. BOGHOSSIAN, 33, Rue Faidherbe Paris (XX)